

POSTANOWIENIE

30 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 30 września 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa H. B. i B. B.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 14 kwietnia 2023 r., I ACa 1736/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz H. B. i B. B.
po 1 350 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych
za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
pozwanej odpisu niniejszego postanowienia.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 14 kwietnia 2023 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnił nieważnością postępowania przed Sądem drugiej instancji (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) z uwagi na rozpoznanie sprawy przez Sąd Apelacyjny w niewłaściwym składzie. Powołał się również na oczywistą zasadność skargi

kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), w związku z naruszeniem przez Sąd drugiej instancji art. 455 w zw. z art. 481 § 1 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie H. B. i B. B. wniesli o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nieważność postępowania z powodu rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego, zgodnie z wykładnią prawa przyjętą w uchwale składu siedmiu sędziów SN z 26 kwietnia 2023 r. (III PZP 6/22, OSNP 2023, Nr 10, poz. 104), może dotyczyć sytuacji, które miały miejsce po dacie jej podjęcia. Zaskarżony wyrok został natomiast wydany 14 kwietnia 2023 r.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, gdy dostrzegalny *prima vista* i bez przeprowadzania wnikliwej analizy uzasadniony jest wniosek, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanego naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalnego w sposób oczywisty dla każdego prawnika (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Przedstawione w skardze kasacyjnej argumenty nie przekonują, że Sąd Apelacyjny naruszył prawo materialne w taki sposób, który przekłada się na konieczność uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Niedozwolone postanowienia umowne (art. 385¹ k.c.) to konstrukcja przeniesiona do polskiego

systemu z dyrektywy 93/13. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 7 grudnia 2023 r. (C-140/22), wyjaśnił, że zgodnie z wykładnią Trybunału art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, sformalizowane i złożone przed sądem oświadczenie konsumenta nie może być odczytywane jako pozytywna przesłanka ochrony wynikającej z dyrektywy, gdyż wyrażona w niej sankcja bezskuteczności abuzywności powstaje z mocy prawa i *ex tunc*. Bezwarunkowa i działająca *ex tunc* bezskuteczność abuzywna niedozwolonej klauzuli w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 skutkuje tym, że ewentualne oświadczenie konsumenta może prowadzić jedynie do zrzeczenia się ochrony na jej podstawie (pkt 57). Należy też zwrócić uwagę, że stwierdzenie przez sąd *meriti* w umowie niedozwolonych postanowień, także z urzędu, nie ma charakteru rozstrzygnięcia konstytutywnego, lecz deklaracyjny. Sąd stwierdza niedozwolony charakter ocenianego postanowienia ze skutkiem wynikającym z ustawy (zob. uchwałę siedmiu sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2 i uchwałę SN z 6 kwietnia 2018 r., III CZP 114/17). Niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. jest *ex lege* pozbawione mocy wiążącej od samego początku i każdy organ orzekający w sprawie dotyczącej roszczenia z umowy z udziałem konsumenta jest obowiązany uwzględnić ten stan z urzędu, chyba że konsument temu się sprzeciwi, wyrażając następczo świadomą, wyraźną i wolną zgodę na związanie tym postanowieniem. Uprawnienie zostało zastrzeżone na korzyść konsumenta.

Powodowie wnosząc pozew o zapłatą spełnionego przez nich świadczenia z umowy kredytu, której sens podważali istnieniem w umowie niedozwolonych postanowień, niewątpliwie sygnalizowali, że nie wyrażają zgody na związanie niedozwolonymi postanowieniami. Sąd Najwyższy w uchwale całej Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r. (III CZP 25/22) wyjaśnił, że oświadczenie konsumenta co do braku woli związania niedozwolonym postanowieniem, rygorystycznie ujęte w uchwale Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r. (III CZP 6/21), nie wymaga dla swej skuteczności żadnej szczególnej formy, sformułowania go w określony sposób ani złożenia w jakichś określonych okolicznościach, w szczególności przed sądem. Wystarczające jest spełnienie wymagań określonych w art. 60 k.c. określającego ogólne warunki wyrażania oświadczeń woli. Odmienne wnioski doprowadzić mogą

w praktyce do sytuacji sprzecznej z założeniami dyrektywy 93/13 bowiem nadmierny formalizm wymagany dla oświadczenia konsumenta co do braku woli związania niedozwolonymi postanowieniami umownymi działałby na jego niekorzyść, uniemożliwiając lub znacznie utrudniając dochodzenie praw. Postawienie wierzytelności w stan wymagalności nie wymagało zatem wyrażenia przez powodów w toku procesu – po uprzednim poinformowaniu przez sąd o związanych z tym skutkach – dobrowolnej i świadomej zgody na objęcie ochroną przed skutkami dostrzeżonej abuzywności postanowień umowy kredytu. Realizacja uprawnień wynikających z abuzywności klauzuli i niezwiązania umową w całości może nastąpić również przez wystosowanie wezwania banku do zwrotu kwot uiszczonych rat kredytu powołaniem się na niedozwolony charakter tych postanowień. Od tej chwili niedozwolone postanowienie lub umowa w całości stają się trwale bezskuteczne, a bezterminowe roszczenie konsumenta o zwrot spełnionych świadczeń staje się wymagalne (art. 455 k.c.). Opóźnienie się dłużnika ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, uprawnia natomiast wierzyciela żądania odsetek za opóźnienie (art. 481 k.c.).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[wr]

[a.ł.]